

Н. Г. Батечко

**ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ МАГИСТРАНТОВ –
БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ**

Рассматриваются актуальные вопросы организации самостоятельной работы при подготовке преподавателей высшей школы в условиях магистратуры. Анализируются научные источники педагогической теории относительно организации и содержания самостоятельной работы в высшей школе. Адаптировано акмесинергетическую модель подготовки преподавателей высших учебных заведений к изучению уровней организации самостоятельной работы магистрантов – будущих педагогов. Доказана взаимосвязь достижения будущим преподавателем высшей школы вершин профессионализма, процесса его самоорганизации с развитием навыков самостоятельной работы.

Ключевые слова: самостоятельная работа; преподаватель высшей школы; магистратура.

N. G. Batechko

**PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF FUTURE HIGHER EDUCATION TEACHERS'
INDIVIDUAL WORK**

Actual problems of masters' individual work organization – future teachers of higher educational establishments are examined in this article. The author pays attention at increasing the role of masters' individual work as principal re-examination of educational process organization in higher educational establishment. Scientific sources of pedagogical theory organization and content of students' individual work organization in higher educational establishment are analyzed here. Levels of individual work as a kind of training activity are differentiated here. It was defined the main functions which individual work performs.

It was adapted the acmesynergetic model of higher educational establishment teachers' training to studying the levels of masters – future teachers' individual work organization. It was proved the interconnection of achievement by teacher the pitches of professionalism (acme), process of its self-organization with forming the levels of future teachers' individual work during master degree training. It was indicated the quality change of masters' individual work during their professional self – development, when intellectual potential, creative and research skills are found.

Peculiarities of future higher educational teachers' self-organization process during individual work in terms of master degree training are examined here.

Key words: individual work; higher educational establishment teachers; master degree; acmesynergy.

Рецензенти

Сисоєва С. О. – д. пед. н., проф., чл.-коресп. НАПН України,
Вайнола Р.Х. – д.пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 11.09.14

УДК 37.013.42:378.1

В. С. Корнят

**ВІДБІР ЗМІСТУ ФОРМУВАННЯ ДІАГНОСТИЧНИХ УМІНЬ
МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ**

Розглядається проблема інноваційних підходів до організації процесу професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у педагогічних коледжах. Зосереджено увагу на питанні удосконалення змістового наповнення навчальних дисциплін в процесі навчання. Здійснено аналіз наукових досліджень щодо вимог до підбору змісту освіти. Охарактеризовано принципи відбору змісту професійної підготовки соціальних педагогів. Проаналізовано зміст навчальних програм в контексті формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів, запропоновано систему удосконалення їх змістового наповнення.

Ключові слова: діагностичні уміння; зміст; навчально-методичний комплекс; принцип; професійна підготовка; соціальний педагог; формування.

Вступ. В умовах реформування педагогічної освіти в Україні особливої ваги набуває питання про новий якісний рівень підготовки фахівців, їх професійних знань та умінь. В Україні існує потреба у таких соціальних педагогах, які б володіли сучасними технологіями соціально-педагогічної роботи, які спрямовані на покращення соціального функціонування підрастаючого покоління.

Проблемі змісту професійної підготовки соціальних педагогів присвячені ряд наукових досліджень, зокрема С. Харченко, В. Поліщук, Р. Вайнола, О. Гомонок. Вони наголошують на тому, що соціальний педагог працює у відкритому середовищі й має справу в своїй діяльності з різними віковими та соціальними групами, у його роботі в органічному поєднанні виступають

загально-гуманітарні знання та конкретні проблеми людини. Формування стилю професійної діяльності базується на вмінні взаємодіяти з різними соціальними інститутами, адміністративними органами, фахівцями залежно від конкретних обставин, умінні слухати людей, володіти здатністю забезпечити посередництво особистості й суспільства, уміння впливати на спілкування і стосунки клієнта, працювати в неформальному середовищі; співпереживати, співчувати. Така різноманітність професійної діяльності вимагає особливо ретельного відбору змісту навчальних дисциплін в процесі професійної підготовки.

Метою статті є аналіз змісту формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів у процесі професійного навчання у педагогічних коледжах.

Принципи та основні підходи до відбору змісту формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів. Зміст освіти будь якого фахівця виступає як основний компонент процесу навчання в умовах навчального закладу. При формуванні змісту освіти важливими є потреби суспільства та мета, яку воно ставить перед навчанням. Зміст освіти є одним із факторів економічного та соціального прогресу суспільства, тому він повинен орієнтуватися на забезпечення самовизначення особистості, створення умов для її самореалізації, розвитку суспільства, зміцнення та вдосконалення правової держави. Зміст освіти має забезпечувати адекватний світовому рівень загальної та професійної культури суспільства, формувати адекватну сучасному рівню знань картину світу, інтегрувати фахівців у національну та світову культуру (Гомонюк О. М., 2011, с. 149). А. Кузьмінський зазначає, що зміст освіти – це зміст триєдиного цілісного процесу освіти (становлення) особистості – засвоєння досвіду, її виховання та розвиток. Крім того зміст – це чітко окреслене коло знань, умінь та навичок, якими людина оволодіває шляхом навчання в навчальному закладі або самостійно (Кузьмінський А. І., 2011, с.43).

Зміст, як зазначає С. Сисоева, є основним джерелом інтересу до творчої навчальної діяльності. Сам метод, як відомо виступає в ролі засобу руху змісту навчального матеріалу. Для того, щоб зміст здійснював стимулюючий вплив, він повинен відповідати цілому ряду вимог, сформульованих у принципах навчання (науковість, зв'язок з життям, систематичність, послідовність, тощо). Існують і деякі спеціальні методи, спрямовані на підвищення стимулюючого впливу змісту, такі як створення на уроці ситуацій новизни або творчих (Сисоева С. О., 2006, с.119).

Слід зазначити, що спрямованість навчально-виховного процесу на творчий розвиток особистості передбачає активізацію у процесі навчання всіх видів мислення та їх удосконалення. Коли в процесі навчання практичні завдання, які спрямовані на

формування діагностичних умінь підібрані таким чином, що вони базуються на вивченому матеріалі і водночас є такими, що вимагають напруженої думки, без сумніву можна констатувати, що таке навчання буде ефективним і розвивальним. Запровадження успішного розвитку пізнавальних інтересів студентів є їх активна творча самостійна робота (Луговий В.І., 2011, с. 85-87).

Основною вимогою до формування змісту освіти врахування потреб суспільства, перспектив його зміни та перспектив розвитку особистості студента. За Л. Виготським є два рівні розвитку особистості – рівень актуального розвитку (результат вже закінчених циклів розвитку) та зона найближчого розвитку (те, що знаходиться в процесі становлення, «завтрашній день» розвитку) (Виготський Л. С., 1998, с. 115). Провідна роль у навчанні належить змісту знань, що засвоюються, тому необхідно вводити в навчання такий зміст, який орієнтований не на актуальний розвиток, а на зону найближчого розвитку.

А. Капська вважає, що процес підготовки фахівців соціальної сфери має бути зорієнтованим на розв'язання соціальних проблем, тому зміст підготовки передбачає певні особливості, зокрема аналіз стану соціального розвитку та визначення тенденцій соціальної політики; обґрунтування змісту та класифікації сучасних форм, методів практики соціальної роботи; удосконалення педагогічного процесу професійної підготовки фахівця (Капська А. Й., 2002, с. 69).

Аналіз сучасного стану сформованості діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів засвідчив, що в процесі навчання формуванню діагностичних умінь не надається належної уваги.

Змістова підготовка майбутніх соціальних педагогів регламентується державними нормативними документами. До них відносяться Державний галузевий стандарт підготовки фахівця з соціальної педагогіки, освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, навчальний план, навчальні програми та програми практик. З метою уточнення можливостей формування діагностичних умінь у навчальному процесі вважаємо за доцільне проаналізувати зміст тих дисциплін, які дають можливість їх сформувати на належному рівні, що дозволить фахово здійснювати соціально-педагогічну діяльність.

Нами було здійснено аналіз змісту навчальних програм окремих дисциплін, який був спрямований на з'ясування того, чи мета, завдання курсу, теми занять, завдання для самостійної роботи спрямовані на формування у майбутніх соціальних педагогів діагностичних умінь.

Для формування діагностичних умінь у соціальних педагогів важливо, що до основних завдань курсу «Вступ до спеціальності» належать оволодіння основами наукової пізнавальної діяльності студента; знайомство зі змістом

професії соціального педагога та видами соціально-педагогічної діяльності, актуальними проблемами соціально-педагогічної діяльності в Україні; ознайомлення зі сферами діяльності соціального педагога; спонукання студента до активної роботи над собою та сприяння самовдосконалення. До переліку вмінь, які повинні сформуватися в процесі вивчення цього курсу є: вміння оцінювати результативність дій соціального педагога; аналізувати сучасний стан соціально-педагогічної роботи, бачити перспективи розвитку соціально-педагогічної діяльності.

Метою дисципліни «Педагогіка» є опанування студентами системи знань з історії педагогіки, теорії виховання та навчання, знайомство з особливостями організації навчально-виховного процесу в освітніх закладах. До основних завдань курсу належать формування у студентів вмінь аналізувати навчально-виховні та проблемні педагогічні ситуації у сім'ї, колективі, розвивати практичні вміння, що забезпечують творчість та ініціативу в різних видах діяльності.

Як показав аналіз програми навчальної дисципліни «Соціальна педагогіка», впродовж вивчення курсу студенти знайомляться з історією становлення соціальної педагогіки, її основними напрямками, функціями соціально-педагогічної діяльності, змістом роботи соціального педагога в різних соціальних інститутах. Це дає можливість майбутнім соціальним педагогам навчитися застосовувати набуті знання та вміння в практичній діяльності, враховуючи індивідуально-психологічні особливості особистості в процесі педагогічної практики. До переліку вмінь, якими повинен оволодіти студент на закінчення вивчення названої дисципліни визначено: вміння аналізувати соціальні явища, процеси, події; бачити власне місце у суспільному житті країни; застосовувати на практиці набуті знання для вирішення педагогічних, методичних, завдань; діагностувати та давати практичні рекомендації із соціально-педагогічних проблем, пов'язаних з особистістю, сім'єю; вирішувати та оцінювати наслідки своєї діяльності.

Отже, на основі отриманих даних можемо стверджувати, що не всі завдання дисциплін, зміст модулів, теми занять спрямовані на це, завдання формування діагностичних умінь не виділяється як окреме або розглядається опосередковано; в переліку умінь, якими оволодіти майбутній фахівець. Крім того, результати опитування студентів свідчать про недостатній рівень сформованості необхідних умінь на сучасному етапі. Відповідно виникає гостра потреба в удосконаленні змісту професійної підготовки соціальних педагогів, зокрема змісту навчальних дисциплін професійно-орієнтованого циклу.

Підґрунтям для визначення принципів відбору змісту для формування діагностичних умінь у майбутніх соціальних педагогів є вимоги щодо змісту освіти загалом, які С. Гончаренко визначає

як спрямованість на досягнення основної мети виховання – формування гармонійно розвиненої, суспільно активної особистості – громадянина України та побудову змісту освіти на науковій основі (Гончаренко С. У., 1997, с. 137).

Для визначення принципів відбору змісту й структурування змісту навчального матеріалу варто дотримуватися загально дидактичних принципів відбору змісту навчального матеріалу, зокрема: принцип науковості й актуальності, що включає в себе відповідність змісту навчального матеріалу досягненням наукового, соціального та культурного прогресу, залежність змісту від потреб суспільства на даному етапі історичного розвитку. Реалізація даного принципу передбачає використання наукової термінології, науково-достовірних та перевірених психодіагностичних методів; – принцип систематичності і послідовності, що передбачає планування змісту за висхідною лінією, системне ускладнення навчального матеріалу, встановлення міжпредметних зв'язків. Реалізація даного принципу може бути зреалізована за рахунок розподілу змісту навчального матеріалу на окремі модулі, теми модулів з поступовим зростанням складності, використання завдань щодо пошуку додаткової інформації, підбір альтернативних методів дослідження, формування портфоліо з дисципліни, що сприяє систематизації та узагальненню знань; – принцип розвивального навчання – передбачала організацію навчання на досить високому рівні складності. Результатом розвиваючого навчання, є не формування знань та навичок виконавчого характеру, а уміння перенести їх в нові ситуації. Реалізація даного принципу здійснюється через використання проблемних ситуацій, педагогічних задач в процесі навчання, виконання студентами, а також за рахунок швидкого темпу вивчення навчального матеріалу без багаторазового повторення, а шляхом постійного збагачення та осмислення поданої інформації; – принцип творчої активності, що передбачає створення такого навчально-виховного процесу, за якого реально існує особистісно-орієнтована взаємодія його учасників – викладача та студента, розвиток потреби у творчій самодіяльності, формування позитивних мотивів до застосування діагностичних умінь у професійній діяльності. Реалізація цього принципу можлива через розробку творчих завдань, пошуку інформації про новітні технології, розробки зарубіжних дослідників для вирішення проблеми тощо; – принцип індивідуалізації та диференціації – реалізується за допомогою адаптації навчального матеріалу за рівнем складності відповідно до рівня знань студентів.

Навчання майбутніх соціальних педагогів в процесі професійної підготовки у педагогічних коледжах відбувається не тільки за певними загально дидактичними принципами відбору змісту навчального матеріалу, але й за такими, що враховують

особливості соціально-педагогічної діяльності, сприяють формуванню у майбутніх соціальних педагогів діагностичних умінь. Тому вищезазначені принципи можна доповнити такими: – принцип цілісності професійної підготовки, що передбачає формування умінь під час вивчення не лише професійно-орієнтованих дисциплін, а й дисциплін практичного циклу, що дає можливість студентам отримувати інформацію з різних джерел, формує у них вміння її аналізувати, систематизувати. Реалізація даного принципу відбувається за рахунок поєднання змісту інших навчальних дисциплін зі змістом нашого курсу; – принцип спрямованості на професійний розвиток особистості впродовж життя – передбачає відбір змісту з урахуванням постійного оновлення та розширення інформації, відповідно до суспільних потреб у професійній діяльності. Реалізація даного принципу відбувається за рахунок постійного оновлення змісту навчальних матеріалів відповідно до появи нових проблем та потреб суспільства, що вимагає від соціального педагога гнучкості та вміння підібрати, або відшукати нові методи діагностики; – принцип взаємодії суб'єктів навчальної діяльності, що передбачає співпрацю викладачів фахових дисциплін під час створення навчально-методичних комплексів, що значно підвищує якість навчального матеріалу, його відповідність реальним потребам майбутніх соціальних педагогів, допомагає удосконалювати та розвивати діагностичні вміння впродовж усього періоду їхньої професійної діяльності. Р. Вайнола, окреслюючи особливі принципи відбору змісту навчальних дисциплін при підготовці саме соціальних педагогів, зазначає, що зміст має відповідати принципу забезпечення єдності освітніх та професійних блоків; принципу створення емоційно-сприятливого освітнього середовища; принципу застосування різноманітних форм та методів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів; принципу координації змісту освіти до індивідуально-психологічних особливостей студента, рівня його особистісного розвитку; принцип залучення студентів до самостійної науково-пошукової діяльності (Вайнола Р. Х., 2009, с. 343).

З метою забезпечення ефективності процесу формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів доцільно розробити та сформулювати навчально-методичний комплекс дисципліни, який відповідав би рекомендаціям Міністерства освіти і науки України.

Навчально-методичний комплекс є єдиним зразком такого методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни для майбутніх соціальних педагогів в умовах педагогічного коледжу, що «...сприяє підвищенню пізнавальної активності студентів, стимулює їх інтерес до навчальних занять, розвиває ініціативу, творчий потенціал особистості студента, забезпечує диференціацію

навчальних завдань, індивідуалізацію навчальної діяльності; забезпечує наочність і достатність навчальної інформації, оперативність зворотного зв'язку, модульність структури, динамічність і багатоваріантність доступу до навчальної інформації, допомагає створювати у майбутніх економістів установку на творчу професійну діяльність та постійний пошук» (Сисоєва С. О., 2008, с. 332). Він складається з таких структурних елементів:

- навчальної програми, яка відображає зміст, структуру вивчення навчальної дисципліни, форми і методи поточного та підсумкового контролю;
- методичних рекомендацій з вивчення навчального курсу «Основи психодіагностики та психокорекції», де чітко окреслені мета і завдання вивчення навчальної дисципліни, описані результати вивчення студентами курсу, визначені форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень студентів;
- підбірки практичних матеріалів на допомогу студентам у виборі та процедури проведення методів, відповідно до змісту програми;
- робочого зошиту з дисципліни, який створений з метою забезпечення формування діагностичних умінь студентів: вміння підбирати адекватний до проблеми метод, провести його, аналізувати отримані дані, зробити висновки та рекомендації; він є складовою навчально-методичного комплексу і сприяє глибшому засвоєнню матеріалу, удосконаленню практичних умінь майбутніх соціальних педагогів;
- тестових завдань, які розроблені для організації контролю за результатами навчально-пізнавальної діяльності студентів за вивчення навчальної дисципліни; тести передбачають можливість їх застосування для різних видів контролю;
- завдань для самостійної роботи студентів, яка охоплює завдання і для поглибленого вивчення окремих питань теми, а також для поглиблення знань з навчального курсу в цілому.

Перед початком вивчення навчальної дисципліни студентів варто ознайомити зі специфікою викладання предмету – кількість годин, тем, які пропонуються для вивчення, система оцінювання, система проведення консультацій, види та вимоги для самостійної роботи, система оцінювання та вид підсумкового контролю. Такий підхід сприяє усвідомленому засвоєнню студентами навчального матеріалу. Чітке структурування навчальних дисциплін дає змогу виділити основні групи питань, на які треба звернути увагу, логічно їх поєднати в систему, що створює можливості для цілеспрямованого формування діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів.

Висновки. Таким чином, високі результати у формуванні діагностичних умінь майбутніх соціальних педагогів у педагогічних коледжах за-

безпечуються комплексним викладанням навчальних дисциплін професійно-орієнтованого циклу та за рахунок збагачення та правильного підбору їх змісту, дотриманням відповідних принципів формування. До перспектив подальшого дослідження

можна віднести дослідження особливостей застосування методів та засобів реалізації змісту навчальної дисципліни, організації різноманітних форм навчальної роботи студентів у педагогічних коледжах.

Література

1. **Гомонюк О. М.** Формування професійно-педагогічної культури майбутніх соціальних педагогів у вищих навчальних закладах : [монографія] / О. М. Гомонюк. – Вінниця : ТОВ «Фірма «Планер», 2011. – 399 с.
2. **Гончаренко С. У.** Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К. : «Либідь», 1997. – 396 с.
3. **Вайнола Р. Х.** Педагогічні засади особистісного розвитку майбутнього соціального педагога в процесі професійної підготовки : Дис... д-ра наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» – К., 2009. – 542 с.
4. **Выготский Л. С.** Проблема возраста. Собр. соч. Т. 4 / Л. С. Выготский. – М., 1998. – 295 с.
5. **Капська А. Й.** Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола. – К., 2002. – 234 с.
6. **Кузьмінський А. І.** Теоретико-методичні засади післядипломної педагогічної освіти в Україні: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня д-ра пед. наук: спец. 13.00.04. «Теорія і методика професійної освіти» / А. І. Кузьмінський. – К., 2003. – 42 с.
7. **Кузьмінський А. І.** Моделювання професійної діяльності майбутнього фахівця в умовах інтеграції України в європейський освітній простір : навчальний посібник / А. І. Кузьмінський, К. М. Гнезділова. – Черкаси: ВВ ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 83 с.
8. **Луговий В. І.** Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі: Монографія / В. Луговий, М. Левшин, О. Бондаренко та ін. // За заг. ред. В. П. Андрущенко, В. І. Лугового. – К. : «Педагогічна дика», 2011. – 260 с.
9. **Сисоєва С. О.** Основи педагогічної творчості / С. О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.
10. **Сисоєва С. О.** Робочий зошит з навчальної дисципліни «Психологія та педагогіка»: для студ. вищ. навч. закл. непер. профілю дистанційної форми навчання / С. О. Сисоєва, Т. Б. Поясок. – Кременчук: ПП Щербати О.В., 2008. – 100 с.

Referenses

1. **Homoniuk, O. M.** (2011) Formation of professional and pedagogical culture of future social workers in higher education: [monohrafiia]. Vinnytsia, TOV «Firma «Planer», 399 p. (in Ukrainian).
2. **Honcharenko, S. U.** (1997) Ukrainian Pedagogical Dictionary. Kyiv, «Lybid», 396 p. (in Ukrainian).
3. **Vainola, R. H.** (2009) Teaching principles of personal development the future of social pedagogy in the training: Doctor thesis, K., 542 p. (in Ukrainian).
4. **Vygotskij, L. S.** (1998) The problem of age. Sobr. soch. T. 4, Moskva, 295 p. (in Russian).
5. **Kapska, A. Y., Bezpalko, O. V., Vainola, R. H.** (2002) Actual problems of socio-educational work (modulnyi kurs dystantsiinoho navchannia). K., 234 p. (in Ukrainian).
6. **Kuzminskiy, A. I.** (2011) Theoretical and methodological foundations of postgraduate education in Ukraine. Extended abstract of doctor's thesis. (in Ukrainian).
7. **Kuzminskiy, A. I., Hnezdilova, K. M.** (2011) Modeling of future specialist in the integration of Ukraine into the European educational space: navchalnyi posibnyk. Cherkasy, VV ChNU im. B. Khmelnytskoho, 83 p. (in Ukrainian).
8. **Luhovyi, V., Levshyn, M., Bondarenko, O.** (2011) Psychological and pedagogical principles of designing innovative technology teaching in higher education: Monohrafiia. K., «Pedagogichna duka», 260 p. (in Ukrainian).
9. **Sysojeva, S. O.** (2006) Fundamentals of educational creativity. K.: Milenium, 346 p. (in Ukrainian).
10. **Sysojeva, S. O., Pojasok, T. B.** (2008) Workbook with discipline «Psychology and pedagogy»: for students. HI. teach. bookmark. neped. Profile distance learning. Kremenchuk: PP Shcherbaty O.V., 100 p. (in Ukrainian).

В. С. Корнят

ОТБОР СОДЕРЖАНИЯ ФОРМИРОВАНИЕ ДИАГНОСТИЧЕСКИХ УМЕНИЙ БУДУЩИХ СОЦИАЛЬНЫХ ПЕДАГОГОВ

Рассматривается проблема инновационных подходов к организации процесса профессиональной подготовки будущих социальных педагогов в педагогических колледжах. Сосредоточено внимание на вопросе совершенствования содержательного наполнения учебных дисциплин в процессе обучения. Осуществлен анализ научных исследований относительно требований к подбору содержания образования. Охарактеризованы

принципы отбора содержания профессиональной подготовки социальных педагогов. Проанализировано содержание учебных программ в контексте формирования диагностических умений будущих социальных педагогов, предложена система усовершенствования их содержательного наполнения.

Ключевые слова: диагностические умения; содержание; учебно-методический комплекс; принцип; профессиональная подготовка; социальный педагог; формирования.

V. Kornyat

SELECTION OF CONTENTS FORMATION DIAGNOSTIC ABILITIES FUTURE SOCIAL TEACHERS

The problem of innovative approaches to the organization of training future social workers in teacher training colleges.

The essence of the concept of "educational content" in scientific research, particularly S. Goncharenko, A. Kuzmyskyi, S. Sysoev, A. Cape. Emphasized the importance of content in the context of academic disciplines in the process of training, especially for future social workers. Posted requirement Cape Alexander, R. Vaynoly the content of training is social workers. The basic didactic principles, which should be based teacher in the selection of educational content, in the context of future specialists in diagnostic skills: scientific and relevance, developmental education, creative activity, integrity training, focus on the professional development of the individual throughout life. Outlined specific principles which are characteristic in the preparation of social workers: ensuring uniformity of educational and professional units, creating emotionally supportive learning environment, using various forms and methods of intensification of teaching and learning of students, coordinate educational content to individual psychological characteristics of students and involve students in independent scientific research activities. The analysis of educational programs for the formation of diagnostic skills. The necessity of improving their semantic content. Posted structure of educational and methodical complex that will facilitate the process of forming effective diagnostic skills of future social workers in teacher training colleges.

Keywords: diagnostic skills; content; teaching complex principle; training; social pedagogue; formation.

Рецензенти:

Стельмах С.С. – канд. пед. наук, доц.,
Стахів М. О. – канд. пед. наук

Стаття надійшла до редакції 24.09.14

УДК 378.01 + 37.04

Ю. І. Ковбасенко

ОСВІТНІ ВИМІРЮВАННЯ І ПОГЛИБЛЕНЕ ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Перспективним шляхом підвищення якості освіти є ефективне використання новітніх освітніх вимірювань, зокрема – зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) результатів навчання. У свою чергу, піднесенню якості таких вимірювань сприятиме ефективне використання внутрішнього потенціалу конкретних навчальних предметів. У статті проаналізовано сучасний стан і перспективи використання семантичного потенціалу художнього тексту як ферменту якості ЗНО з літератури та інших навчальних предметів, зокрема в умовах поглибленого вивчення літератури.

Ключові слова: зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання; куррикулум; літературний канон; освітні вимірювання; поглиблене вивчення літератури; тести базового рівня складності; тести поглибленого рівня складності.

Вступ. За ступенем впливу на суспільство запровадження ЗНО ставлять у один ряд із такими доленосними для держави подіями, як прийняття «Декларації про державний суверенітет України» та введення до обігу національної грошової одиниці (гривні). ЗНО сприяє підвищенню рівня освіти населення України та реалізації конституційних прав громадян на рівний доступ до якісної освіти, здійснення контролю за дотриманням Держстандарту базової і повної середньої освіти й аналізу системи освіти, прогнозування її розвитку. Соціологи

також вважають ЗНО проектом, що консолідує Схід і Захід України. Нині ЗНО підтримує бл. 70% громадян України (Електронний ресурс: <http://bestrepetitor.com.ua/novosti-obrazovaniya/podderzhka-zno-sredi-naseleniya-s-kazhdym-godom-vsyo-bolshe.html>), що зумовлено, зокрема, й назагал високою якістю тестових завдань (ТЗ). Так, якщо на ЗНО-2009 надійність (α -Кронбаха) тесту з української мови і літератури (УМЛ) складала: 0,90 (19.05.2009, вибірка – 434501 осіб); на ЗНО-2011: 0,90 (02.06.2011, 112040 осіб) і 0,93